

ker Išl je še le 1822. leta zaslóvel zaradi svoje solinske kopéli. Prijetna lega tega denes toliko slovečega kraja je primogla največ k temu, da se toliko število bolnih ljudi podaže tu sem iskat ljubega zdravja. V središči treh dolin oklepajo Išl visoke planine, ki so za okó najlepša panorama v Hausruškem okraji. Okolica se odlikuje s prelepimi in obširnimi nasadbami, lepimi vilami, spomeniki itd. Išl je najljubši kraj avstrijskega višjega plemstva. V nóvejšej dóbi je znamenito posebno to, da so se na tem kraji shajali v svoje razgovore cesarji in najvišji državniki Evropski.

— 6.

— *

Zaklád.

(Narodna pripovedka.)

aš slovenski národ ima vse polno zakládov (šacov). Skoraj ni kraja ali sela, da se ne bi govorilo: Tu in tam je zaklád v zemlji zakopan.

Tam na vrhu „Straže“ je videl nekdo „plavo lučko“ goreti, ko je šel o pólnoči mimo istega kraja. Na drugem mestu se vidi še zdaj razkopana grapa; kopali so tukaj zaklád in tudi prišli do njega, a nesrečni človek — izpregovorivši samó jedno besedico — zapravil si je vso srečo; denar se je takój izpremenil v črepinje. Treba je molčati, kadar se koplje zaklád. Zopet na drugem kraji so prišli do polnih bédnjev zlatega in srebrnega denarja, ali črn maček jih je čuval, da jih ni bilo mogoče vzdigniti in odnesti.

V našej vási na Suhorji pripoveduje se o zakladu, zakopanem na vrhu „Grada“. Takó se imenuje s hrastovjem obraščen hrib onkraj Suhorja na Notranjskem, ki mejí po jedne strani Kranjsko, po drugej Goriško a po tretjej Istro. Najbrže je bilo v starih časih na tem hribu zgrajeno kakšno večje leseno poslopje in od tod ima hrib svoje imé.

Ko sem bil še deček, slišal sem starega Tonjača o imenovanem zakladu ovako pripovedovati:

Necega dne je nesel stari Erjavčan v Trst na prodaj polhen koš samih murvik (to so pri nas jabolka izredno sladkega okusa, srednje velikosti; pečena in v vinu pomakana so res dober posladek. Ker so dobra, lahko jih je tudi prodati). Kmalu, ko pride v Trst, prodá jabolka dvema gospodoma v neke prav velikej hiši. Gospoda ga vprašata: „Mož! od kod pa ste domá, ki vam rastó tako dobra jabolka?“ — „No, prav tám na Suhorji sem domá, kjer imamo jednega gospoda, v vélikem altariji pa sv. Miklavža“ — odgovori Erjavčan. — „Ohó! če ste od tam domá, potlej gotovo veste, kje je suhorski Grad,“ vprašata radovedno Tržačana. — „Kaj ne bi vedel, saj imam prav tam dve senožeti: jedno v sredi, a drugo vrhu omenjenega hriba,“ dostavi Erjavčan. — Tržačana: Mi dva sva brala v nekej knjigi, da je na suhorskem Gradu zaklád zakopan. Ali bi ne hoteli vi naju peljati na vrh rečenega hriba?“ povprašata Tržačana. — „No dà! prav rad,“ odgovori Erjavčan.

Drugi dan se odpeljejo skupaj iz Trsta proti Suhorji. Dospevši do mlinarja „Bibica“ pod našo vasio, prav tam, kjer se Padež steka v Suhorco, pusté pri mlinarji voz s konji in Erjavčan gre z gospodoma pész gori preko „Marteževe“ senožeti in dalje po Strmci do vrhu Grada. Ko srečno priko-

račijo do samega vrha, vreže si jeden od Tržačanov jednoletno leskovo šibico v bližnjem grmiču; z isto udari trikrat po neke neobdelanej škrlji, zamrmraši nekoliko čudnih besed. Hipoma se škrlj vzdigne in tla se odpró; v zemljo se pa pokažejo dolge stopnice. Tržačana gresta takój po njih doli v votlino in tudi Erjavčanu prijazno namigneta, naj ide za njima. Kmalu so bili v velikem podzemeljskem prostoru. Na desno in levo so stali drug poleg drugega veliki bédnji, polni samega zatega in srebrnega denarja. Tržačana si vzameta toliko od tega, kolikor sta ga mogla nesti doli do „Bibica“ na voz. A Erjavčanu namigneta, rekóč: „Oče! le vzemite denarja toliko, kolikor ga morete nesti domóv.“ Ali vzeti ni hotel Erjavčan od denarja nič; sklenil je zaradi zaklada v svojem sreči nekaj drugega.

Kadar prideta Tržačana z Erjavčanom vèn iz podzemeljskega prostora, vzame jeden od gospodov zopet jednoletno leskovo šibico ter udari ž njo trikrat čez votlino. Uhod se zaprè in tla so bila zopet cela, kakor poprej.

Tržačana se vrneta z denarjem v Trst, a Erjavčan veselo mahne k svojim domóv na Suhorje. Še isti dan je izpraznil vse škrinje. Zaradi tega so se mu domači silno čudili; a stari Erjavčan jim je odgovarjal: „le móučte, le móučte! videli bode te vže, kaj vam jutri domóv pripeljem!“

Drugo jutro na vse zgodaj poišče Erjavčan največje gretune (pleten koš), v kakeršnih se vozi óglije. Vpreže vanje čvetero boljših goved — in hajdi z vozom po denarje na vrh Grada. Tam si vreže jednoletno leskovo šibico ter udari trikrat ž njo po škrlji, takisto, kakor je videl poprejšni dan tržaškega gospoda storiti. Ali škrlj je ostala trmasta in se mu ni hotela odpreti. Moral je s praznim vozom domóv. Upanja v zlato srečo vender ni izgubil. Kmalu potem se je napravil z nekoliko kopači na Grad. Kopali so pridno in skrbno, zdaj tu, zdaj tam, ali ničesar drugega niso dobili nego navadno prst in kamenje. Tudi zdaj še Erjavčanu upanje ni upadlo. Odpravi se v Trst k ónima dvema gospodoma. Zakaj je šel tjá vsak lahko ugane. Kadar pride v Trst, o joj! dotične hiše ne more več najti. Tudi vse njegovo pozvedovanje po ónih dveh gospodih je bilo zamán. Erjavčan se je do smrti praskal za ušesi, zakaj si ni nagra bil denarja takrat, ko je bil pravi čas za to.

Še denes, pravijo, da je óni zaklad na suhorskem Gradu, in menda ostane do sódnega dne.

Kakor staremu Erjavčanu, takó se rado zgodi vsacemu lakomniku na svetu, ki hrepeni po kupih zlatá in srebrá. Kdor malega ne časti, večjega vreden ní.

J. Volkov.

Volk in človek.

(Basen.)

Pripovedoval je lisjak volku, kako močán je človek: „Ni je živali na svetu, ki bi se mogla protiviti človeku, komaj da se mu ubrani z zvijačami.“ — Volk odgovori: „Rad bi poznal človeka, da bi se poskusil ž njim.“ — „Ako želiš, pokažem ti ga,“ reče lisjak, „samo jutri zgodaj pridi k meni!“

Drugo jutro na vse zgodaj je bil volk vže pri lisjaku. Lisjak ga pelje na pot, po katerem je hodil lovec vsako jutro na lov.